

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Pazartesi günü söylediğim üzere, Türkiye’de artık iç meselelerle dış meseleleri birbirinden ayırmanın gitgide güçlendiğini gösteren çok önemli bir örnek MİT açıklaması. Fakat, işin her şeye rağmen iç politikayı derinden etkileyen bir yanı var ve galiba şöyle özetlenebilir...

Milliyetçilik, bugüne kadar Avrupa konusunda yaşanan tartışmaların kat çizgisi oldu. Bu kavram, ‘çağdaş’ oluşumlarına paralel bir biçimde, farklı görüntüler içinde karıştı gündelik ve siyasal hayatımıza. Berlin Duvarı’nın yıkılmasından sonra ortaya çıkan milliyetçilik dalgası Türkiye’yi, gerek Türkler, gerekse Kürtler ekseninde etkiledi ve yükselen Kürt milliyetçiliğine karşı bir tepki olarak gelişen milliyetçilik, tarihsel kaynaklarından aldığı güçle de büsbütün büyüyerek zihnimizi ve davranışlarımızı her boyutta kuşattı. Özellikle popüler ve sıradan açılımlarıyla bu, MHP’nin yükselişindeki en önemli etken oldu. Fakat, asıl önemli olan milliyetçiliğin, askeriyeyi ve mesela Ecevit gibi politikacıları da içine alacak biçimde

MİT ve milliyetçilik

Türkiye’deki siyasetin ortak ve tehlikeli paydası olmasıdır. Avrupa’ya dönük siyaset de zaten o noktada belirleniyor.

Avrupa konusunda özellikle askerlerin etkili olduğu zeminlerde belli bir tedirginliğin ortaya çıktığı gözden kaçmadı bugüne kadar. Bu tepki, bekletildi ve sonunda Kıbrıs bahane edilerek patlatıldı. Oysa asıl Kürt meselesinin gerektirdiği varsayılan çözümlerin bu tepkiyi hazırladığı kimsenin meçhulü değil.

MHP, devletin mutemet siyasi örgütü olduğu izlenimini de vererek bu konudaki gelişmeleri her zaman yakından izledi. Askere uğurlama törenlerini, cenaze merasimlerini milliyetçi bir yükselişin fırsatı olarak kullanan bir partinin Avrupa’ya gireceğiz diye Kürt konusunda ve demokratikleşme sürecinde daha ödün veren bir tutum içine girmesi beklenmezdi. Bahçeli’nin suskunluğu ve devletin, iktidarın MHP’yi ‘tedip’ ettiği görüşü de bizi bir sonuca götürmeyecekti. Çünkü, mesele ‘terbiye’nin doğrultusuydu ki, o da milliyetçiliğin özüne dokunmuyor, sadece görünür şiddetini gizliyordu.

MHP, bugüne değin bu konuda doğrudan doğruya devleti bir referans aldı. Askeriyenin ve MİT’in kendisiyle aynı çizgide olduğunu varsaydı ve bunu duyumsattı, sezdirdi ve kullandı. Fakat, şimdi son açıklamayla çok

ciddi bir yol ayrımına geldi, MHP. Öncelikle, gene daha önce belirttiğim gibi, Avrupa konusunda ‘devlet tavrı’nın homojen olmadığı ortaya çıktı. Askeriyeyle MİT arasındaki görüş ayrılığının nasıl ortadan kaldırılacağı, sivil iradenin bu konudaki tavrı merakla beklenecek. Aslına bakılırsa, MİT gibi bir kuruluşun açıklamalarını ‘kendi başına’ ve her şeyden ‘azade’ olarak yapmayacağı, bunun arkasında belli dayanakların olacağı düşünüldüğünde sivillerin eline daha ileri gitmek için altın bir fırsat geçmiştir, bugün. (MİT açıklamasıyla, ‘PKK intifadaya hazırlanıyor’ açıklamasının üst üste gelmesi de, gene üstünde durulması gereken bir başka gelişme.)

İkincisi, Ankara’da bu konuları yakından izleyen bir yüksek bürokrat dostumun da dikkatle saptayıp belirttiği gibi, bu açıklama, devletin belli kanatlarıyla MHP arasında bir örtüşme olmadığını ortaya çıkarmıştır. Nitekim MHP görüşünü açıklamış ve önerilen yaklaşımları kabul etmediğini belirtmiştir. Şimdi, iş, bundan sonrasının nasıl gelişeceğine bağlıdır. Bu, hem siyasetin MHP’yi aşması için bir olanaktır, hem de bu konuda atılacak adımlar kimlerin, Gellner’in tarifiyle söyleyecek olursak, ne kadar ‘kötücül (nasty) milliyetçilik’ kampında yer aldığını gösteren bir turnusol kâğıdı olacaktır.